

Ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa

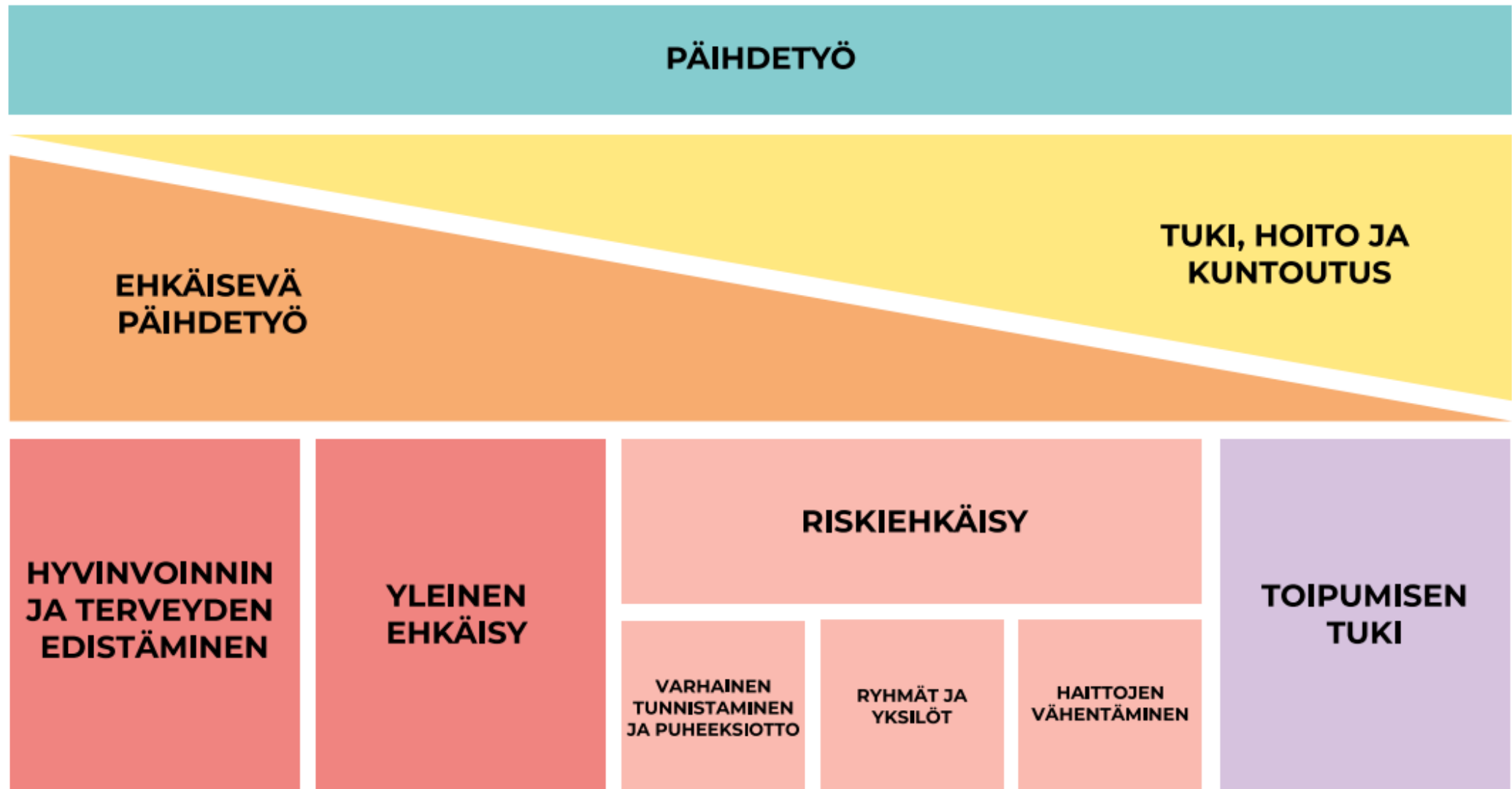
Ellinoora Ojala

Ennaltaehkäisevän päihdetyön asiantuntija

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote

ellinoora.ojala@siunsote.fi

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ OSANA PÄIHDETYÖN KOKONAISUUTTA

Kuva: Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on

- Edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- Ehkäistä lasten ja nuorten päihteidenkäyttöä sekä lykätä käytön aloittamista
- Ehkäistä aikuisten päihteiden riskikäyttöä ja vähentää käytöstä aiheutuvia haittoja
- Ehkäistä ongelmallista raha- (ja digi-)pelaamista sekä niistä aiheutuvia haittoja

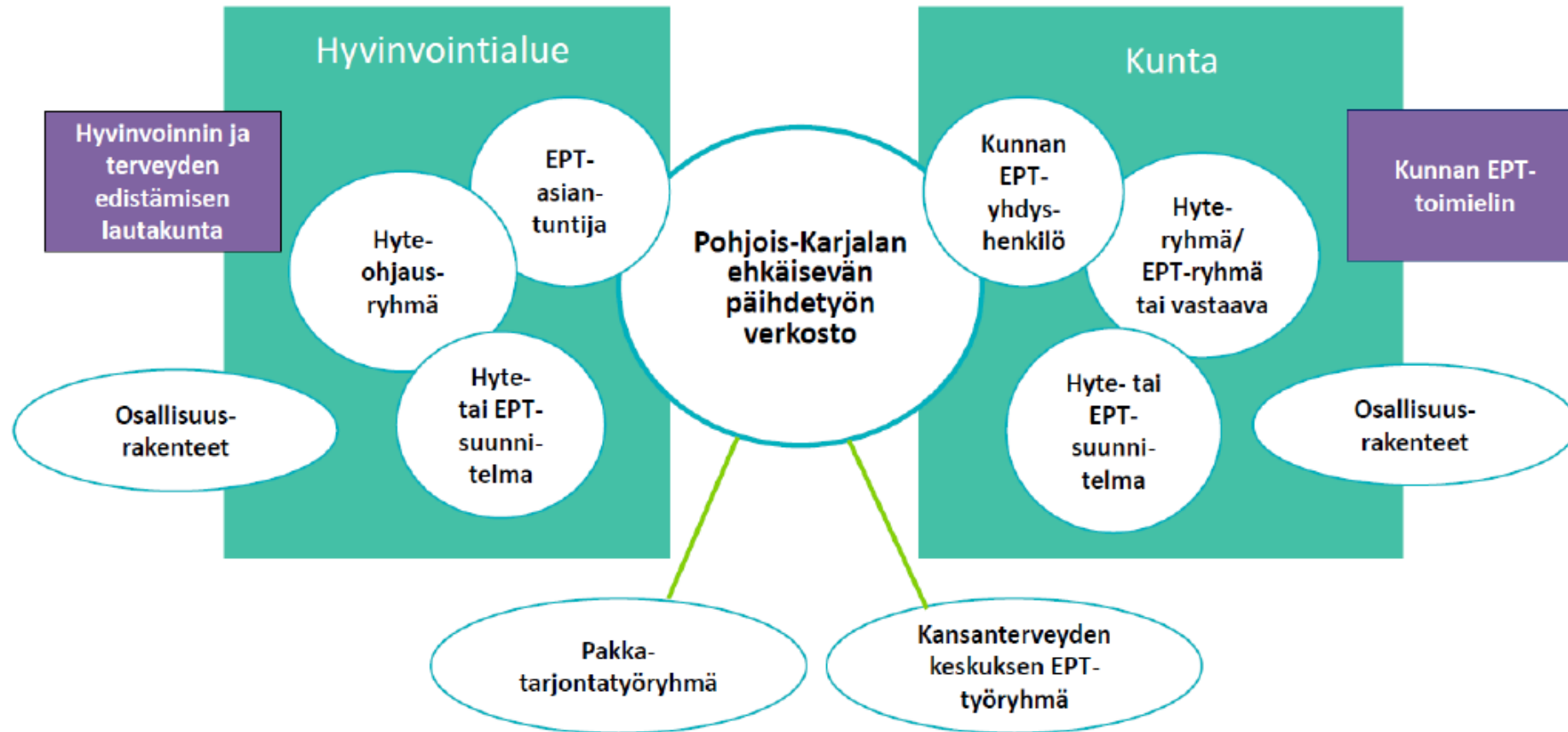
Kuva: Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä

24.4.2015/523

- Velvoittaa **kuntia ja hyvinvointialueita** tekemään ehkäisevää päihdetyötä
 - Päihdeolojen seuranta ja niistä tiedottaminen
 - Päihdehaitoista viestiminen yksilöille ja väestölle
 - Ehkäisevän päihdetyön toimien ja osaamisen edistäminen eri hallinnonalueilla
 - **Yhteistyö ja toimien yhteensovittaminen** viranomaisten, tupakka- ja alkoholilain noudattamisen valvonnan sekä **yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa**
 - Ehkäisevä päihdetyö osana hyvinvointikertomuksia ja –suunnitelmia
 - **Aukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen päihteiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi**
- Ehkäisevän päihdetyön on perustuttava päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen seurantaan, käytettävissä olevaan tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin.
- Hyvinvointialue tukee alueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä ja huolehtii ehkäisevän päihdetyön tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.
- Tarkemmat tehtävät: [Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)

Ehkäisevän päihdetyön rakenteet Pohjois-Karjalassa

**Ehkäisevän päihdetyön
toimintasuunnitelma 2023–2025
Pohjois-Karjala**

Hyväksytty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa 12.1.2023

Nostoja EPT-suunnitelmasta

- Koulutukset järjestö- ja seurakuntatoimijoille
- Liikunta- ja urheiluseuroihin liittyvät toimenpiteet
- Järjestöjen toteuttamat tapahtumat ja oppilaitosyhteistyö (Terveitä aamuja, Ilman riippuvuuksia, Ikäihmisten terveyspäivä ym.)
- Ota puheeksi –kortit

4. Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen ehkäisevässä päihdetyössä			
Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Asukkailla on mahdollisuus osallistua ehkäisevän päihdetyön toimien suunnitteluun ja toteutukseen	Päihdetilannekyselyn toteuttaminen asukkaille, huomioiden haavoittuvassa asemassa olevat (sähköinen + paperinen kysely)	EPT-hanke Hyvinvointialue / EPT- asiantuntija Karelia AMK-opiskelijat	Syky 2023
	Kuntalaisfoorimit (esim. osana järjestöiltä, vanhempainilta, koululaisfoorumi)	Kunnat / EPT-yhdyshenkilö	2023–2025
	Ehkäisevän päihdetyön teeman käsittely järjestöyhteistyöryhmissä ja järjestöfoorumeissa (esim. JANE, paikallisJANE)	Kunnat / EPT-yhdyshenkilö Hyvinvointialue / EPT- asiantuntija	2023–2025
	Kuntien ja hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten sekä asiakasraatien kuuleminen tarvittaessa	Kunnat / EPT-yhdyshenkilö Hyvinvointialue / EPT- asiantuntija	2023–2025
	Terveysasemien hyvinvointipisteet ja Semppi-terveyspisteet EPT-asukasosallisuuden lisäämisen kanavana	Hyvinvointialue P-K:n Sosiaaliturvayhdistys P-K:n kansanterveyden keskus	2023–2025
	Selvitetään lupalausuntomenettelyn käyttöönottoa Pohjois-Karjalassa	EPT-hanke Kunnat / EPT-yhdyshenkilö Hyvinvointialue / EPT- asiantuntija AVI, Valvira	2023

Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hanke

- Hankeaika: 2022-2023
- Pää toteuttaja: Siun sote (4 htv)
- Osatoteuttajat: P-K:n kansanterveyden keskus (1,5 htv), P-K:n Sosiaaliturvayhdistys (0,5 htv)
- Rahoittajat: Euroopan Sosiaalirahasto, Siun sote, P-K:n kansanterveyden keskus, P-K:n Sosiaaliturvayhdistys, kunnat
- Budjetti: 900 850 €

Tavoite 1:

Lisätään sote-palveluissa ammattilaisten toteuttamaa varhaista puuttumista ja lyhytneuvontaa tupakka- ja nikotiinituotteiden, alkoholin riskikäytön, huumausaineiden käytön ja haitallisen rahapelaamisen vähentämiseksi.

Tavoite 2:

Pohjois-Karjalan kunnat toteuttavat yhteisöllistä Pakka-toimintamallin mukaista toimintaa alkoholi-, tupakka/nikotiini- ja rahapelihaittojen ehkäisemiseksi, jossa on huomioitu eri ikäisten kuntalaisten ja järjestöjen osallisuus.

Tavoite 3:

Lisätään ammattilaisten ja järjestötoimijoiden ehkäisevän päihdetyön osaamista.

Tavoite 4:

Lisätään suunnitelmallista, laadukasta ja monikanavaista ehkäisevän päihdetyön viestintää.

Lisätietoa ja hyödyllisiä linkkejä

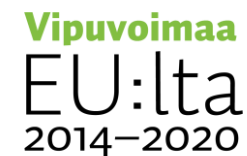
- [Ehkäisevän päihdetyön hoito- ja palveluketju \(Siun sote\)](#)
- [Pohjois-Karjalan Ota puheeksi –kortit \(EHYT ry\)](#)
- [Ehkäisevä päihdetyö -opas kunnille ja hyvinvointialueille \(THL\)](#)
- [Mitä on ehkäisevä päihdetyö? Opas kunta- ja aluevaltuutetuille \(EHYT ry\)](#)

Kiitos!

Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hanke

P-K JANE 14.2.2023

Hanna Kääriäinen, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys

Lisätään asukkaiden, järjestöjen ja seurakuntien osallisuutta ept-työssä (Vuoden 2022 kokemuksia)

- **Työryhmät:** ehkäisevän päihdetyön monialaiset työryhmät → järjestöjen, seurakunnan ja neuvostojen edustaja
 - **Järjestöilta**, yhtenä aiheena ehkäisevä päihdetyö
 - Yläkoulujen yhteinen **huoltajailta** (etä, hybridi)
 - **Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto**, osallisuus- ja yhteisötoiminkunta,
 - **Paikallis-JANE**, eläkeläisjärjestöjen yhteiset kokoontumiset, urheiluseuratapaaminen
 - Maahanmuuttajaraati/työpaja, Porinatuokio **kohtaamispaikka** Kansalaistalo
 - **Toritapahtuma**
 - Mukana **koulun ja kodin päivässä**
- Tietoa hyödynnetään ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä alueella → yhteistyö, ideat, toimenpiteet
- Viestintä ja vuoropuhelu

Lisätään järjestöjen, seurakuntien ja asukkaiden osallisuutta ehkäisevässä päihdetyössä järjestönäkökulmasta (huomioita vuodesta 2022)

- matalankynnyksen toiminta, kohtaamispaikat, tapahtumat, yhteisöllinen tekeminen (sis. yksinäisyyden vähentäminen)
- ohjaajien/ aikuisten rooli (perehdytys, koulutus)
- Pelisäännöt/ linjaukset esim. [Nuuskaton urheilu -toimintamalli](#)
- viestintä ja tiedon jakaminen, esim. kerhot, tietoiskut, Lähellä.fi
- osaamisen kehittäminen (koulutus)
- Järjestötoiminnan huomioiminen osana ept hoito- ja palvelupolku, ept-nettisivut yms.
- tieto ja tunnistaminen, kulttuuriset erot asioiden käsittelyssä, aiheen käsittely eri kielillä/ selkeällä kielellä
- asukas-järjestö-osallisuuden huomioiminen ept-suunnitelmissa, työryhmissä/verkostoissa ja vuosikelloissa (rakenteet)
- Yhteistyö ja vuoropuhelu

Järjestöt ja ehkäisevä päihdetyö

Järjestöt, seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt tekevät monipuolista ehkäisevää päihdetyötä tarjoamalla

matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja,

mielekästä päihtetöntä toimintaa ja vertaistukea

sekä tietoa ehkäisevän päihdetyön menetelmistä tai viestimällä riskeistä.

Lähde: Ehkäisevä päihdetyö – opas kunnille ja hyvinvointialueille, THL 2022

Järjestöt ja ehkäisevä päihdetyö

- Järjestöissä paljon asiantuntijatietoa ja kansalaisten arjen kokemuksiin pohjautuvaa tietoa mm. alueen elinoloista, päihdeasioista ja asukkaiden tarpeista.
- Vapaa-ajan ympäristöissä voidaan osaltaan tukea suojaavia tekijöitä, vähentää riskitekijöiden vaikutusta ja yksilön altistumista päihteille ja riskikäytölle sekä tukea yksilön terveellisiä valintoja esimerkiksi toiminnan päihteettömyyttä tukevilla toimintatavoilla.

Koulutuksia kevät 2023 yhdistys- ja seurakuntatoimijoille

Ehkäisevän päihdetyön hoito- ja palveluketju Pohjois-Karjalassa -koulutus

torstaina 23.2.2023 klo 9.00-9.45

Teams-alustalla

Koulutuksessa saat tietoa Siun soten ehkäisevän päihdetyön hoito- ja palveluketjusta ja kuinka voit hyödyntää sitä työssäsi tai vapaaehtoistyössäsi.

Ilmoittautuminen 21.2. mennessä:
tinyurl.com/ept-ketjukoulutus-2023

Koulutus on suunnattu erityisesti Pohjois-Karjalassa toimivien yhdistyksien ja seurakuntien toimijoille ja vapaaehtoisille. Koulutus on maksuton.

Lisätiedot: www.pksotu.fi

Stigman vähentäminen

Torstaina 16.3.2023 klo 14.30-15.45

Kouluttajat: Inari Viskari, THL ja
Juha-Pekka Pääskysaari, kokemusasiantuntija

Kannabis ja muut huumausaineet

Keskiviikkona 26.4.2023 klo 14.30-15.30

Kouluttaja: Kim Kannussaari, EHYT ry

Ilmoittautuminen 21.2.2023 mennessä: tinyurl.com/ept-ketjukoulutus-2023

- Vinkkaa chattiin ja jakoon jos yhdistyksessäsi esim.
 - hyviä toimintatapoja tai -malleja
 - materiaaleja
 - hankkeita tai toimintaa

ehkäisevän päihdetyön tueksi ja edistämiseksi maakunnassa!

Kiitos!

Lisätietoja:

Hanna Kääriäinen, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys
p. 044 715 2060, hanna.kaariainen@pksotu.fi

[Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa –hanke](#)

Tiina Vlasoff, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus
p. 050 579 0604, tiina.vlasoff@pkkkansanterveys.fi

Mira Sivonen, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus
p. 050 412 5770, mira.sivonen@pkkkansanterveys.fi

Ellinoora Ojala, Ehkäisevän päihdetyön asiantuntija, Siun sote
p. 050 463 7293, ellinoora.ojala@siunsote.fi

